

การรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
ขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1
กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5

ชวลิตร์ จันทร์เนตร*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ในหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครูของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ประกอบด้วย โรงเรียนศึกษานารีวิทยา จำนวน 76 คน โรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ จำนวน 60 คนและโรงเรียนบางประกอกวิทยาคมจำนวน 60 คน รวมจำนวน 196 คน ซึ่งได้มาจากตารางการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยการใช้ตารางของ Krejcie & Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผ่านทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.972 วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance : One-way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
2. ครูที่มีเพศ ต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่าในด้านที่แตกต่างทั้ง 4 ด้านคือ ด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า โดยครูชายมีระดับการรับรู้สูงกว่าครูหญิง

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาการบริหารการศึกษา

3. ครูที่มี อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ

คำสำคัญ

การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ครู สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5

บทนำ

วิวัฒนาการของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้สถานการณ์ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การบริหารงานภาครัฐและเอกชน มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กว้างขวาง เพราะความก้าวหน้าทางด้านการสื่อสารเทคโนโลยี การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วสู่ประชาชนแต่ละระบบการบริหารงานทั้งภาครัฐ และเอกชนเกิดความไม่สอดคล้อง และทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจึงทำให้สังคมโลกหันกลับมามองถึงสาเหตุปัญหาที่แท้จริง ในการบริหารของแต่ละประเทศที่มีผลกระทบต่อด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อองค์การอื่น ๆ อย่างมากมาย การบริหารเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์การ เพราะเป็นเครื่องมือที่ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จและความล้มเหลว ความมีประสิทธิภาพหรือความรู้ประสิทธิภาพขององค์การ (อรณัส เองจ้วน , 2558) หลักธรรมาภิบาล เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้ภาครัฐ ภาคธุรกิจ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ เป็นการบริหารงานยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ความรับผิดชอบ ความประพฤติชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรม โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า สามารถให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงานได้ สถานศึกษา(โรงเรียน) เป็นองค์การหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการการศึกษามีผู้บริหารคอยควบคุมดูแล ให้การจัดการการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และการปฏิบัติงานของผู้สอนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล (สำนักการศึกษากองวิชาการกรุงเทพมหานคร, 2546) ผู้บริหารสถานศึกษา ถือเป็น ผู้ที่ต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจะมากน้อยอย่างไรขึ้นอยู่กับผู้บริหารแต่ละท่าน

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการบริหารงานในสถานศึกษา ควรมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการสร้างสมดุล ทั้งการเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการบริหารงานของสถานศึกษาอีกทั้งผู้วิจัยในฐานะที่เป็นข้าราชการครูสังกัด โรงเรียนศึกษานารีวิทยาซึ่งเป็นสถาน

ศึกษานานาชาติใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 จึงสนใจที่จะศึกษา การรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานานาชาติใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ในหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานานาชาติใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครูของโรงเรียนนานาชาติใหญ่พิเศษ จำนวน 5 โรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 มีจำนวน 405 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูของโรงเรียนนานาชาติใหญ่พิเศษ จำนวน 3 โรงเรียน ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 จำนวน 196 คน ซึ่งได้มาจากตารางการคำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (Krejcie & Morgan , 1970 อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และ ศิริพงษ์ เสภาภานน , 2559 , 132)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของ ครู จำแนกตามเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษานานาชาติใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ประกอบด้วย ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

สมมติฐานการวิจัย

ครูในสังกัดสถานศึกษานานาชาติใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน จะมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ในหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ในหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาและสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของสถานศึกษากับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดอื่นๆ หรือหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆที่เกี่ยวข้องได้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้น ตามกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่ม 5 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ(Check List)ประกอบด้วย เพศ อายุ และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่ม 5 มี 6 ด้าน จำนวน 36 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ระดับสูงสุด ระดับมาก ระดับปานกลาง ระดับน้อย และระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ (Frequency distribution) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. แบบสอบถามส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่ม 5 วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)

3. เปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่ม 5 จำแนกตามเพศ ใช้การวิเคราะห์โดยทดสอบค่าที (Independent t – test)

4. เปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่ม 5 จำแนกตามอายุ ใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of Variance)

5. เปรียบเทียบการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่ม 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – way Analysis of Variance)

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ วิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

1. ครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุน้อยกว่า 31 ปี และมีประสบการณ์การทำงานอยู่ระหว่างอายุ 1 – 8 ปี

2. ครูมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านหลักนิติธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านหลักการมีส่วนร่วม

3. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการบริหารงานอาคารสถานที่ตามระเบียบของทางราชการ มีการใช้สถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษามีการประชุมคณะกรรมการอย่างสม่ำเสมอ

4. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักคุณธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการบริหารงานกิจการนักเรียน โดยการณรงค์จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนตามนโยบายของหน่วยงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านบริหารงานงบประมาณอย่างตรงไป ตรงมา มีความชัดเจนมีคณะกรรมการกำกับและตรวจสอบได้ในทุกระดับ

5. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชชม ศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักความโปร่งใส อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือการบริหารงานวิชาการเป็น ไปด้วยความชัดเจนโปร่งใสเป็นไปตามหลักสูตรและระเบียบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านบริหารงานการจัดซื้อจัดจ้างและการใช้งบประมาณเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดอย่างเป็นระบบสามารถตรวจสอบได้

6. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชชม ศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านบริหารงานอาคารสถานที่ โดยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน และด้านบริหารงานธุรการการเงินงบประมาณและพัสดุโดยเปิด โอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือการใช้งบประมาณต่างๆของสถานศึกษา

7. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชชม ศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านบริหารงานหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการประเมิน ผลการเรียนรู้ การนิเทศกำกับและติดตามการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านบริหารบุคลากรด้วยความรับผิดชอบให้ทุกฝ่ายมีระบบการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

8. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชชม ศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาด้านหลักความคุ้มค่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านและพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือด้านบริหารงานอาคารสถานที่ได้อย่างคุ้มค่า

เกิดประโยชน์สูงสุดแก่บุคลากร นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือด้านบริหารงานบุคลากรอย่างเหมาะสมกับงานคุ่มค่าและได้ประโยชน์สูงสุด

9. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่าในด้านที่แตกต่างทั้ง 4 ด้านคือ ด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ่มค่า ครูชายมีระดับการรับรู้สูงกว่าครูหญิง

10. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ที่มีอายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ในหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ครูสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 โดยภาพรวมมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าด้านหลักนิติธรรมเป็นด้านที่เกี่ยวกับการออกคำสั่ง กฎ ระเบียบซึ่งผู้บริหารเองย่อมเข้าใจระเบียบราชการเป็นอย่างดี เพื่อป้องกันการร้องเรียนเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมและคำสั่งที่มีชอบจึงทำให้ครูส่วนใหญ่รับรู้ในด้านนี้ในระดับมากเป็นอันดับแรกซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรถส เองถ้วน (2558) พบว่าความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน และด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน สำหรับด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านโยบายทั้งภาครัฐและกระทรวงศึกษาธิการมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้ผู้ได้บังคับบัญชาไม่มีแนวทางปฏิบัติที่ยังไม่ชัดเจนหรือไม่สามารถปฏิบัติได้ ซึ่งครูส่วนมากไม่ส่วนในการร่วมคิดร่วมพิจารณาจึงทำให้ด้านหลักการมีส่วนร่วมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ด้านนิติธรรม โดยภาพรวมมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านบริหารงานอาคารสถานที่ตามระเบียบของทางราชการ มีการใช้สถานที่และบริเวณโรงเรียนให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริบท

ของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในการดูแลอาคารสถานที่ที่มีการสร้างงานมากขึ้นอาจเป็นการสร้างใหม่ หรือปรับปรุงของเก่าหรือซื้อของเก่าแล้วสร้างใหม่ หรือจัดซื้ออุปกรณ์เพื่อตอบสนองต่อการเตรียมการในการจัดการเรียนการสอนของครูและนักเรียนเช่น โปรเจ็กเตอร์ เครื่องฉายภาพทึบแสง หรืออาจมีการปรับปรุงด้านภูมิทัศน์ของโรงเรียนให้ดูร่มรื่นและเป็นระเบียบ เป็นต้น ซึ่งมีความเป็นรูปธรรมทำให้ต้องมีผู้รับผิดชอบและออกคำสั่งแต่งตั้งต่างๆเช่นคณะกรรมการกำหนดคุณลักษณะ คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา คณะกรรมการคุมงาน คณะกรรมการตรวจรับงาน เป็นต้น ซึ่งอาจทำให้เหมือนกับว่าเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบจึงทำให้ในด้านนี้มีการรับรู้ของครูเป็นอันดับต้น

3. ด้านคุณธรรมโดยภาพรวมมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริหารงานกิจการนักเรียน โดยการณรงค์จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนตามนโยบายของหน่วยงานทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริบทของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนจำนวนมากวิสัยทัศน์ของในแต่ละโรงเรียนในปัจจุบันแต่ละโรงเรียนเน้นความรู้คู่คุณธรรมทำให้กิจกรรมตามแผนพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนจึงมีหลากหลายกิจกรรมที่มุ่งเน้นในด้านนี้ และการจัดกิจกรรมในแต่ละกิจกรรมจึงต้องจัดให้เป็นรูปธรรม ทั้งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม และมีเอกสารหลักฐานเพื่อเตรียมรับสำหรับการประเมินในระดับต่างๆ จึงทำให้ในด้านนี้มีการรับรู้ของครูในระดับต้น

4. ด้านหลักความโปร่งใสโดยภาพรวมมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริหารงานวิชาการเป็นไปด้วยความชัดเจนโปร่งใสเป็นไปตามหลักสูตรและระเบียบการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริบทของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนจำนวนมากดังนั้นการร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู ผลการวัดและประเมินผลของผู้เรียนต้องเป็นไปตามหลักการของการจัดการศึกษาทั้งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยิ่งนโยบายระดับกระทรวงศึกษาธิการเน้นผู้เรียนต้องจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และต้องมีเอกสารหลักฐานเพื่อเตรียมรับสำหรับการประเมินในระดับต่างๆ จึงทำให้ในด้านนี้มีการรับรู้ของครูในระดับต้น

5. ด้านหลักการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมมีการรับรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริหารงานอาคารสถานที่ โดยได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริบทของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในการดูแลอาคารสถานที่คล้ายกับข้อ 4. ซึ่งการดำเนินการบางครั้งสถานศึกษาอาจไม่มีงบประมาณ

เพียงพอ และโดยหลักการของ พรบ.การศึกษา มีบางมาตราซึ่งเกี่ยวข้องกับชุมชน การระดมทรัพยากรอีกทั้งการดำเนินการดังกล่าวมีความเป็นรูปธรรมทำให้ในด้านนี้มีการรับรู้ของครูเป็นอันดับต้น

6. ด้านหลักความรับผิดชอบโดยภาพรวมมีการรับรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริหารงานหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนการประเมิน ผลการเรียนรู้ การนิเทศกำกับและติดตามการปฏิบัติงานด้วยความรับผิดชอบของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริบทของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีนักเรียนจำนวนมากดังนั้นการร้องเรียนเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของครู ผลการวัดและประเมินผลของผู้เรียนต้องเป็นไปตามหลักการของการจัดการศึกษา ทั้งครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ยิ่งนโยบายระดับกระทรวงศึกษาธิการเน้นผู้เรียนต้องจบการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และต้องมีเอกสารหลักฐานเพื่อเตรียมรับสำหรับการประเมินในระดับต่างๆ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องตระหนักถึงการกำกับติดตาม การนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู จึงทำให้ในด้านนี้มีการรับรู้ของครูในระดับต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเหรียญทอง มีชัยและคณะ(2557) พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านหลักความรับผิดชอบ

7. ด้านหลักความคุ้มค่าโดยภาพรวมมีการรับรู้ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือบริหารงานอาคารสถานที่ได้อย่างคุ้มค่าเกิดประโยชน์สูงสุดแก่บุคลากร นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และชุมชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าบริบทของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษในการดูแลอาคารสถานที่ที่มีการสร้างงาน คล้ายข้อ 4. ซึ่งต้องใช้งบประมาณในการสร้างและดูแลดังนั้นการให้บริการกับครู นักเรียนและชุมชนจึงต้องมีการกำกับดูแลและบำรุงรักษาให้สมบูรณ์ คงทนและใช้งานอย่างคุ้มค่าอีกทั้งการดำเนินการดังกล่าวมีความเป็นรูปธรรมทำให้ในด้านนี้มีการรับรู้ของครูเป็นอันดับต้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุติมา ชำนาญเพชร (2557) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยใช้หลักความคุ้มค่าสูงที่สุด

8. การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 จำแนกตามเพศ พบว่าครูที่มีเพศต่างกันมีการรับรู้ต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่าในด้านที่แตกต่างทั้ง 4 ด้านคือด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้าน

หลักการรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า ครูชายมีระดับการรับรู้มากกว่าครูหญิงทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูชายได้รับมอบหมายให้ทำงานเกี่ยวกับการเป็นกรรมการตรวจสอบ งานระบบต่างๆ ในสถานศึกษาจึงทำให้มีความรู้และให้ความตระหนักต่อการบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล และปฏิบัติตามแนวทางอย่างเคร่งครัด จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างเพศ

9. พบว่าครูที่มี อายุต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยพบว่าในด้านที่แตกต่างทั้ง 4 ด้านคือ ด้านนิติธรรม ด้านการมีส่วนร่วม ด้านความรับผิดชอบ และด้านความคุ้มค่า ครูชายมีระดับการรับรู้สูงกว่าครูหญิง

10. พบว่าครูที่มี อายุ และประสบการณ์การทำงานต่างกันมีการรับรู้ของครูเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูทุกคนในโรงเรียนให้ความตระหนักต่อการบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล และปฏิบัติตามแนวทางอย่างเคร่งครัด และได้ผลเท่ากัน ความแตกต่างระหว่างอายุ และประสบการณ์การทำงาน จึงไม่แตกต่าง เพราะว่าไม่ว่าครูอายุ และประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน ก็ต้องดำเนินการตามนโยบาย สอดคล้องกับงานวิจัยของชาวีล่า ลาหมัด (2558) และสุภัทรีญา บัวเกตุ (2558) พบว่าการเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารที่มี อายุต่างกัน และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการรับรู้ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลจากการศึกษาการรับรู้ของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร กลุ่มที่ 5 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านหลักนิติธรรม โดยบริบทของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมักจะมีการตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาตาม พรบ.การศึกษา 2542 อยู่แล้วแต่คณะกรรมการควรมีบทบาทในการกำกับและถ่วงดุลในการเสี่ยงที่จะเกิดการผิดพลาดต่อกฎ ระเบียบต่างๆ ของผู้บริหารอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ชุมชนและครู

2. ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานงบประมาณ รู้จักความพอเพียงต่อการดำรงตนเองของผู้บริหาร มีความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อให้ครูได้รับรู้ถึงคุณธรรมของผู้บริหารตามหลักธรรมาภิบาลและปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมาเพื่อเป็นแบบอย่างให้กับทั้งครูบุคลากร และนักเรียนสืบต่อไป

3. ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารจักตัดสินใจหรือกระทำการใดๆ ที่เกี่ยวกับการใช้งบประมาณของสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ตรวจสอบการปฏิบัติงาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความโปร่งใสในตัวผู้บริหารให้แก่บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา

4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยบริบทของสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษผู้บริหารควรใช้การระดมความคิดจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่องที่จะดำเนินการเปิด โอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นแล้วหาข้อสรุปและแนวทางในการทำงานร่วมกัน

5. ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองในเรื่องของการสร้างขวัญกำลังใจไม่ว่าจะเป็น คำชมเชย การให้รางวัล จนถึงการศึกษาความดีความชอบอย่างเป็นธรรมเพราะจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีขวัญและกำลังใจในการทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารที่ดีจักต้องรู้จักและใส่ใจในการใช้คนให้เหมาะกับงาน มีจิตวิทยา หาวิธีให้ครู หรือบุคลากรมีความมุ่งมั่นทุ่มเทในงานที่ตนรับผิดชอบให้เกิดความประสานร่วมมือกัน บูรณาการการทำงานอย่างเป็นระบบที่แสดงให้เห็นถึงวิธีการทำงานที่ดีที่สุด ใช้คนงบประมาณและเวลาให้น้อยที่สุดและได้ผลที่คุ้มค่าสูงที่สุดขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้บริหารและบริบทของแต่ละโรงเรียน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าการใช้ทรัพยากร ดังนั้นผู้วิจัยจึงอยากฝากข้อคิดสู่ผู้บริหารโดยผ่านบทกลอนจากหลักธรรมมาภิบาลทั้ง 6 หลักการดังนี้

นิติธรรม นำมาซึ่ง ความเรียบร้อย	ครูผู้น้อย ปฏิบัติ ไม่ขัดเงิน
ผู้บริหาร เกิดศักดิ์สิทธิ์ ยามก้าวเดิน	บุคลากร ก็เปล็ดเปล็น ร่วมแรงกัน
คุณธรรม เป็นแบบอย่าง ทางความคิด	สุจริต รู้เพียงพอ ไม่ฉ้อฉล
คนเป็นครู จักรับรู้ แบบอย่างตน	ผู้บริหาร ต้องเป็นคน ต้นแบบเอ๋ย
ความโปร่งใส เหมือนน้ำใจ ใสสะอาด	ประจักษ์ชัด คอยปกป้อง ไม่หมองศรี
คนดีมีกิน ย่อมรู้อยู่ ไร้อคติ	เป็นผลดี แก่ทุกคน สร้างผลงาน
ความร่วมมือ สามัคคี ไม่มีเสีย	บริหาร ไม่มีเกียร์ วางถอยหลัง
และเดินหน้า อย่างมีซึ่ง ชุมพลัง	เป็นความหวัง การศึกษา พัฒนาไทย
รับผิดชอบ เป็นคำตรง ชี้เห็นชัด	รับผิดชอบ กับใจคน ที่หมั่นหมอง
รับขอบอยาก ได้ทุกคน เพราะใฝ่ปอง	ขอพี่น้อง ผองเพื่อนครู คู่กันไป
ความคุ้มค่า เกิดจากคิด ลีจิตสรร	กัตคนกัน ให้ทำงาน ตามเหมาะสม
บูรณาการ ทั้งเวลา เพิ่มค่าคน	หาวิธี ที่ดีล้ำ เพิ่มผลงาน

เอกสารอ้างอิง

- จตุติมา ชำนาญเพชร.(2557). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมวัดสิงห์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ซารีล่า ลาหมัด. (2558). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสตูล. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เสภาภาน. (2559). การศึกษาอิสระ(พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.
- สุภัสรีญา บัวเกตุ. (2558). การรับรู้ของครูต่อการบริหารงบประมาณตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต , สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักการศึกษากองวิชาการกรุงเทพมหานคร.(2546). แนวปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544,กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เหรียญทอง มีชัย และคณะ.(2557). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพนม . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, สาขาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยนครพนม.
- อรณีส เอ่งฉ้วน. (2558). ความคิดเห็นของครูต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร โรงเรียนชัยนาทพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 5 จังหวัดชัยนาท. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.